GAZETA KRAKOWSKA

Nro 95.

Z KRKOWA DNIA 26 LISTOPADA 1820 ROKU W NIEDZIELĘ

— *Z Krakowa.* —

MOWA

Jaś. W. Hrabi Theophila ZAŁUSKIEGO, Aktualnego Taynego Radcy, Szambelana, Kuchmistrza Wielkiego Koronnego, Kommissarza Pierwszego Pełnomocnego Nayiaśnieyszego Cesarza Austryiackiego na Seym Galicyyski, Orderów Kawalera, przy Zaczęciu Seymu d. 16 Października 1820 miana.

Prześwietne Seymuiące Stany!

Z woli Nayiaśnieyszego C. K. Appo: Mości Pana Miłościwego mam zaszczyt i powinność wraz z Godnym współ - Kollegą dopełnić do Seymu teraźnieyszego Naywyższe zlecenia.

W skutku pierwotnych Ustaw dla Stanów Królestw Galicyi i Lodomeryi Nayłaskawszego Udziału uznał N. Pan dla potrzeb kraiu tego i ogółu Monarchii zwołanie Seymu za przyzwoite. Oycowska troskliwość N. Monarchy o dobro Narodów Berłu Jego od Wszechmocney Opatrzności powierzonych przez zwrot kolei Reprezentacyi Narodowey w Seymach mocniey dla Królestw Galicyi i Lodomeryi udowodnioną zostaie.

Powodowane Stany prawdziwym poważaniem i wdzięcznością winną dla JW Gubernatora Barona de Hauer z czułym żalem widzą dla czasowy słabości Obradom tym nieobecnego, atoli zasługi JW. Hrabi Stadnickiego Prezesa Stanów, ziednawszy N. Pana zaufanie osładzaią tę stratę, przez posiadanie na tym Urzędzie Osoby Jego powszechnie szacowaney. Składam w Twoie ręce Szanowny Prezesie Naywyższe Postulatą w celu onych w Stanach Seymuiących odczytania.

Chlubno iest dla Nas dopełniaiąc tę dostoyną posługę, oświadczyć Wam Prześwietne Stany z woli i Imieniem N. Pana Nayłaskawsze Jego zadowolnienie i Oycowską Serca Pańskiego życzliwość, pewni, iż Wasze dla Tronu nieskażytelne uczucia ninieysze Postulata skutkiem uwięńczą.

Dalszy Głos po Przeczytaniu Postulatów.

Prześwietne Seymuiące Stany!

Ogłoszone Postulata przekonywaią

Was o rzeczywistey pieczołowitości i dobroczynnym Sercu N. Pana ku prawdziwemu szczęściu Ludów swoich. Oto! mimo niezagoionych ieszcze blizn po tak długim Paśmie klęsk woyny, mimo gwałtownych potrzeb ogółu Państw Jego nader tyczących, iednak Nayłaskawszy Monarcha powodowany chęcią ulżenia, skłania ucho do próśb, zanoszonych, przedsiębierze środki, aby podatki iak nayzgodniey z słusznością porownać, umnieyszyć i ustalić, a tem dowodzi, że na szczęściu swych poddanych własne stanowi. Czyliż to nie iest skutkiem owych wielkich przymiotów N. Pana, iż każdemu od nayWyższego stopnia, do naylichszey Chatki mieszkańców przystępu do Oblicza Pańskiego dozwala? Tak iest Prześwietne Stany, w kraiowych przedmiotach odbieraiąc przedstawienia Stanowe, w prywatnych zaś bespieczny za Tarczą Serc Ludzkich, sam na sam przyymuiąc prośby, wszystkich potrzeb stale się wiadomym. Do tylu dobrodzieystw dodać nadewszystko należy, iż nikt pod Berłem Litościwego Władcy uciśnionym bydź nie może. Każdy stan prawdziwych swobód udziału, i opieki Praw doświadcza, niczey los nieoddany kołu ślepey Fortuny, przed nikim podwoie Maiestatu nie zamknięte. Ale zbytecznie byłoby rozciągać się dłużey o wielkiey dobroci Pana szczęśliwie nam Panuiącego, którego współcześni i odległa potomność wielbić nieprzestaną, niewątpię, iż iednomyślnym duchem zagrzani, z Godnością temu zgromadzeniu właściwą, i z troskliwym zachowaniem tey Instytucyi iaka łaskawie dozwolona, chętnie zaymiecie się dopełnieniem odczytanych Postulatów. —— JW. Prymasie Korony znany z Cnot prawdziwie Pasterskich, dałeś nowy dowod gorliwości, kładąc Obradom Seymu tego początek od wezwania Boga Zastępów, albowiem wszystkie czynności ludzkie, są Wszechmocnego Twórcy Swiata Dziełem, przyymiy winne podziękowanie, a iako pierwszy Urzędnik kraiu racz połączac usiłowania swoie, tak silnie wsparte Stany Pasterskim i Prezesa Swiatłem, pewne bydź mogą pomyślnego swych Obrad skutku.

M O W A

Tegoż przy Zamknięciu rzeczonego Seymu d. 21 Października 1820 miana.

Prześwietne Seymuiące Stany!

Odbieram skład czynności Seymu z Rąk Twoich Szanowny Prezesie Stanów iako dowod wierności i przywiązania Narodu dla Nayiaś: C. K. Apostol: Moś i Pana Naszego Miłościwego, iako zakład Hołdu winnego za utrzymywanie nadaney szczodrobliwie Reprezentacyi Narodowey, a gdy zwrociemy uwagi na liczne urządzenia Listemizowanego Rządu, ktoż nieczuie tem bardziey obowiązku wdzięczności dla Dobroczynney Ręki, która wszystkie usiłowania całom pokoynego bytu całey Monarchii iednostaynie poświęca: Żyie mieszkaniec bezpieczny w słodyczy porządanego Pokoiu, używa swobodnie Praw służących, nie lęka się żadney przemocy, Rząd czuwa troskliwie we wszystkim. Jeżeli potrzeby dotąd naglące Państwa niedozwalaią czynić tyle ulgi w podatkach, nie Serce Nayiaś. Pana nie omylnie w zamiarze, śmiem atoli twierdzić, iż zaufanie, które pokładacie statecznie Prześwietne Stany w Jego Nayiwyższey Łasce i Sprawiedliwości niezostanie za-

wiedzione: Stałość Narodowi Temu właściwa Cnot Obywatelskich ku Maiestatowi, w duchu zgodnym z losem Opatrzności, pewnemi czyni, iż dobry Władzca nigdy Narodu tego od swego Łona Oycowskiego nieoddali: te są naymocnieysze zalety, iednaiące Łaskawie Panuiącego zaufanie i względy, na tym to węgielnym Kamieniu gruntnie się prawdziwe szczęście Ludów, połączone niezłomnym ogniwem z trwałą świetnością Tronów.

JW. Prezesie Stanów i JW. Prymasie Korony, oddaię Wam wespół z szanownym Kollegą moim nayszczersze dzięki za czynne przyłożenie się Waszym Swiatłem i Waszą gorliwością do Obrad Seymu tego, równie i Wy godne Członki Stanowego Wydziału przyymiycie w tym wyrazie cześć zasługom Waszym winną.

Poniesiemy do Podnożka Tronu chlubne Swiadectwo Was Prześwietne Stany i całego Narodu przychylnych Nayiaśn. Panu chęci, oraz pokorne prośby w żądaniach Waszych, a w tem nazwiemy się dwoiako szczęśliwi, ieżli pełniąc zaszczytną wolą Naylepszego z Monarchów zyskamy dla nas i Serca Wasze.

Z Warszawy d. 18 Listopada.

RAPPORT RADY STANU

o dwuletnich czynnościach Rządu, czytany na drugim posiedzeniu Izb połączonych dnia 14go Września r. b.

(Ciąg dalszy.)

III. Dobra Rządowe.

Dochód z tych dóbr po dodaniu do summ budżetami do poboru wskazanych wydarzonych przybytków, i po odtrąceniu ubytków, rubrykami: mniey więcey w załączonych rachunkach wykazanych, uczynić miał w dwóch upłynionych latach złotych Polskich . 20,965,524 gr. 24. uczynił zaś tylko złp. 13,542,321 — 4.

Pozostaie zatem złp. . 7,623,203 gr. 20.

A oddzielnie w roku 1818 miał przynieść po takichże odtrąceniach złp. 10,572,613 gr. 23. uczynił tylko — 6,673,019 — 20.

pozostaie do pobrania złp. 3,899,594 gr. 3.

W roku 1819 miał uczynić po takichże odtrąceniach złp. 10,392,911 gr. 1. a przynosił — 6,669,301 — 14.

pozostało zatem złp. 3,723,609 gr. 17.

Jakkolwiek niedobór ten za wysoki poczytaćby można, daie się iednak usprawiedliwić, iuż to przez ubytek niektórych źródeł intraty, iuż przez zawieszenie lub potracenię rat dzierżawnych za wystawienie budowli i inne pretensyie, iuż nakoniec przez to, że rata Grudniowa 1819 roku dla krótkości czasu nie mogła bydź zupełnie od dzierżawców ściągniętą, i dopiero w rachunkach następnego roku zamieszczoną będzie. Nayważnieyszem iednak niedoboru usprawiedliwieniem była bez wątpienia niska cena płodów ziemi naszey, a z tą iawnie wynikaiąca niemożność Dzierżawców uiszczenia się Skarbowi w przepisanym czasie.

1. *Organizacyia Administracyi Dóbr.*

Do połowy roku 1818 zostawały dobra Rządowe pod bezpośrednicm zarządzeniem oddzielney Dyrekcyi Jeneralney z dwóch Izb Administracyynych złożoney, a ciągle w stolicy urzęduiacey. Działania iey lubo dość były pożytecznemi, skutek atoli nie zupełnie ieszcze zamiarom Rządu odpowiadał; potrzeba było albowiem zbliżyć nad dobrami dozór, zapewnić włościanom łatwieyszą władzy opiekę, doglądać w mieyscu wypełniania warunków dzierżawnych, a przez to i dochody Skarbowe zabezpieczać, i narodową własność do lepszego coraz przyprowadzać stanu: w tym celu przeszły dobra Rządowe pod bezpośrednią Administracyą Kommissyy Woiewódzkich. Maiąc zaś na pierwszym względzie podźwignienie i ustalenie losu włościan, postanowiono udzielić im wieczną gruntu posiadłość, a umnieyszaiac kosztu dotychczasowego dóbr zarządu, obfitsze z tego źródła czerpać korzyści. To było powodem utworzenia osobney komissyi do pomiaru i wieczystego tychże dóbr urządzenia iedynie przeznaczoney.

Wreszcie dla ostatecznego rozwikłania i zaspokojenia wzaiemnych pretensyy między Skarbem a Dzierżawcami z epoki Xięstwa Warszawskiego po dzień 1 Czerwca 1815 roku pochodzących, mianowaną także została oddzielna Kommissyia Obrachunkowa. Wszystkie te Władze do obecnego rzeczy położenia naywłaściwiey przystosowane, a od połowy roku 1818 zaprowadzone, iednoczą swoie działania pod ogólnym kierunkiem Kommissyi Rządowey Przychodów i Skarbu, a koleyny ich postęp ile ważność dzieła dozwala, już się z pożytkiem rozwiia, i tak:

2. *Administracyia Dóbr.*

W administracyi dóbr odmieniono sposób ich zadzierżawiania; zamiast albowiem licytacyi, z których Skarb nayczęściey zawodu, włościanin ucisku, a ziemia doznawała zniszczenia, zaczęto dobra z wolney ręki i na dłuższe lata wypuszczać. Tę ubiegaiącym się o dzierżawę czyniąc dogodność, zastrzegła sobie władza Skarbowa pomiędzy niemi wybór, do zabezpieczenia Skarbu i pożytku gospodarstwa stosowny. Do dzierżaw maia tylko przystęp rządni, zamożni, wiadomi gospodarstwa, i z dobrych obyczaiów zaleceni, a warunki kontraktów stosownie do czasu i potrzeb mieysca, obwarowały wszystko, coby i pewność dochodu i coraz lepszy stan dóbr zaręczać mogło. Przy tem włościanie pierwszym są starań Rządu przedmiotem; nietylko bowiem uwolnieni od uciążliwych daremszczyzn, ale dla ochronienia ich od doświadczanych nadużyciów w składaniu czynszów na ręce Dzierżawców, zalecono wnosić ie prosto do kass Obwodowych przez mieyscowych Sołtysów, co i wpływów tey opłaty nie nadweręża i Dzierżawcom do gruntowego użytku zostawia kapitał, który przedtem na rękoymią tego poboru odkładali.

Zapewnione dla zagranicznych Kolonistów swobody, miały na celu osadzenie pustych a wydobycie nowych gruntów w dobrach Rządowych; kiedy iednak zbyteczny ich napływ, ubostwo, a późniey nierząd, i frymarczenie rolami, zawodziły powzięte o nich nadzieie, utrudniono im nadal przystęp i dozor nad osiadłemi powierzono Naddzierżawcom, dobrodzieystwa zaś nowych osad rozciągniono do kraiowych. Oprócz tego, dla utworzenia pewnego fundu zu na ulepszenie rolnictwa, przedsięwziął Rząd sprzedać inwentarze, których utrzymywanie czyniąc trudność Dzierżawcom, nie przynosiło Skarbowi korzyści. Wreszcie ponieważ iest Rządu zamiarem dobra poiedynczemi folwarkami oddać na wieczne dzierżawy, a stosowną ilość gruntów pomiędzy włościan na czynsz podzielić, nie sądził przeto pożytecznem dla Skarbu, łożyć wysokie koszta na budowle, któreby przy stemu dóbr przeznaczeniu nie odpowiedały; w nagłych iednak przypadkach, iakiemi pożar i gwałtowne burze bydź mogą, kiedy budynki gospodarskie policzone Dzierżawcy do intraty, bez iego winy zniszczeią, zezwala Rząd na postawienie nowych, wszelka zaś dawnych naprawa i całość, z mocy kontraktów należy do dzierżawców, i tylko lasy Rządowe tak dla nich iako i dla włościan potrzebnego na to drzewa bezpłatnie dostarczaią. Stawianie wszakże murowanych karczm na głównych gościńcach, własnym Rządu nakładem, iuż iest przedsięwziętem. Wszystkie te środki do koleynego doskonalenia Administracyi dóbr dążące, mogą na teraz zaspokoić poniekąd troskliwość Izb w tym przedmiocie okazaną.

3. *Regulacyia Dóbr.*

Na przyszłość atoli zamierzone są ważnieysze działania; wyżey albowiem wspomniona Kommissyia urządzaiąca dobra i lasy, zaięła się czynnie poruczonem sobie dziełem, i do końca roku 1819 pomierzyła, opisała i do wieczystego wydzierżawienia wygotowała siedmnaście całych ekonomiy, a na rok bieżący przez ukończone pomiary, iedenaście ieszcze ekonomiy do podobnego celu przysposobiła, zachowuiąc w urządzaniu tę potrzebną koley, iż od włości więcey do nowego stanu rzeczy usposobionych zaczyna. Nadto sprawdzaiąc dawne anszlagi Pruskie, wielu odmianom późniey uległe, sporządziła przez ten czas nowe wyciągi intrat podług teraźnieyszego dóbr stanu, w czterdziestu ekonomiiach, dwu-

dziestu czterech folwarkach, szesnastu kluczach, i dziewięciu woytowstwach, które to wyciągi przeyrzane i udowodnione, posłużą do ustanowienia rzeczywistey intraty.

4. *Obrachunki z Dzierżawcami Dóbr.*

Zamiar, w którym oddzielna Kommissyia do rychleyszego obrachowania wzaiemnych między Skarbem a Dzierżawcami pretensyy z dawnieyszey epoki pochodzących, ustanowioną była, tak dalece dochodzi pożądanego skutku, że z liczby 1148 szczegółowych obrachunków, pozostaie tylko do wyrobienia z końcem roku 1819 czterysta czterdzieści cztery, które, że w przeciągu iednego roku zupełnie uprzątnione będą, po dotychczasowym pracy postępie, spodziewać się można.

Delegacyia Administracyyna w tym przedmiocie ostatecznie wyrokuiąca, z przedstawionych sobie rachunków obeymuiących pretensyią Skarbu do Dzierżawców w summie złp. 14,802 709 gr. 6, a nawzaiem Dzierżawców do Skarbu złp. 24,779,284 gr. 29, przysądziła dla Skarbu złp. 14,122,837 gr. 7, dla Dzierżawców złp. 13,418 862 gr. 22. Gdy te wyroki ze skutku wzaiemnych zobowiązań wynikaią, przeto Rząd postanowił: iżby na summy przypadaiące Dzierżawcom od Skarbu, wydawane były assekuracyie z piątym procentem. Co się zaś od Dzierżawców Skarbowi należy, ażeby to z pięciu także procentami od nich ściągnięte, i na fundusz opłacenia Skarbowego długu i prowizyi odkładane było. W skutku tego postanowienia wydał Skarb do końca roku 1819 pomienionych assekuracyy w ogóle na złp. 1,294 590 gr. 24, a chcąc ie utrzymać w publicznym kredycie, przyymuie na kaucyie dzierżawne, i za kassowemi urzędnikami.

Co się tycze ściąganych od dzierżawców należytości, il[o]ść ich po opłaceniu winnego procentu z końcem 1819 r. wynosiła tylko złp. 30,848 gr. 1.

Senat w uwagach oddał sprawiedliwość zamiarom Rządu w ustanowieniu Delegacyi Administracyyney, bez którey dobra narodowe zostawałyby dotąd pod ciężarem zbytecznych i trudnych do rozwikłania pretensyy Dzierżawców, a liczne remissyie, Allewiacyie i tym podobne spory, zawieszałyby nie małą część wpływów publicznych.

Izba zaś Poselska mniemała ią bydź nie konstytucyyną, i twierdziła, iakoby zasady do obrachunków użyte, stanowiły przepis wsteczny kontraktom, niestósownemi były do mieyscowych okoliczności, dla Dzierżawców zbyt uciążliwemi, a żądaiąc ich zmiany, prosiła oraz, ażeby należytości przysądzone Dzierżawcom wypłacono natychmiast, a nieprzyiętych przez Delegacyią do obcych Mocarstw nie odsyłano, i wnosiła nareszcie, ażeby dla uniknienia nadal podobnych obrachunków, w ostatnim każdego roku kwartale obliczono się z Dzierżawcami.

Na te twierdzenia i życzenia Izby, widzi Rząd potrzebę oświadczyć: naprzód, że Delegacyia Administracyyna uważaną bydź nie może za Magistraturę nie konstytucyyną, gdyż lubo konstytucyia nie wspomina, ale też i nie wyłącza Administracyynych Sądów, a trwanie ich za Xięstwa Warszawskiego nie miało żadnych tak szkodliwych skutków, ażeby odrażać mogły od tego rodzaiu pośpiesznieyszego sprawiedliwości; dla dóbr zaś narodowych we względzie ochronienia Skarbu publicznego, we względzie przybliżenia epoki uregulowania maiątku narodowego, nakoniec we względzie samey prawności, nieodzowną się stała. Artykuł Kodexu Cywilnego 1712 poddaie kontrakty dzierżawne dóbr narodowych pod oddzielne urządzenia Administracyyne. Skutkiem tych rozporządzeń za Xięstwa Warszawskiego wszystkie spory z kontraktów rozstrzygane były w pierwszey Instancyi w Radach Prefekturalnych, a w ostatniey Radzie Stanu. A lubo Statut organiczny Rady Stanu Królestwa Polskiego, nie nadał iey na teraz tey attrybucyi, wszelako w oczekiwaniu tego dopełnia, stało się koniecznością w zastępstwie Rady Stanu Xięstwa Warszawskiego, utworzyć według prawideł przeszłości Magistraturę dla sporów z teyże przeszłości wynikaiących, i pod iey formami rozpoczętych: iakoż Delegacyia Administracyyna nie

rozsądza spraw innych co do dzierżaw, tak te, które z epoki przed-konstytucyyney z kontraktów przed rokiem 1815 zawartych pochodzą. Oddzielna tabella spraw odbytych w Delegacyi Administracyyney, resultat liczbowy okaże. Powtóre odpowiada Rząd: że zasad przyiętych do obrachunku, na które się Izba Poselska żaliła, zawsteczne uważać nie można, bo te są iedynie zbiorem uchwał byłey Kommissyi Rządowey i zeszłego Rządu Xięstwa Warszawskiego, które publicznemi będąc, nie mogły uyść wiadomości dzierżawców; że trudności składania przy kwitach paletów rozstrzygaięto poźniey, dozwalaiąc dzierżawcom starać się jeszcze o legalizacyą nieprzyiętych kwitów, i składać z nich dodatkowy rachunek, a w zupełnym braku paletów, repartycyia urzędowa zastępuie ich mieysce. Że ceny produktów są umiarkowane stósownie do epoki i kontraktów dzierżawnych, a niektórych artykułów nawet wysokie; że należy uczynić różnicę między obrachunkiem z czasów spokoynych, w których są stałe prawidła, od obrachunku z czasu zaburzeń woiennych, gdzie z natury rzeczy wszystkie urządzenia wychodzą z właściwych karbów, a postępowanie więcey podeyrzenia wzbudza, i tem większey w dochodzeniu wymaga ostrożności. Że nakoniec Rząd nie iest w stanie płacić iednym dzierżawcom, gdy mu nawzaiem należność u drugich zalega; że przecież iako się powyżey rzekło, obmyślono sposoby wzaiemnego uiszczenia, w którem więcey Skarb postąpił, a niżeli dzierżawcy. Co się tyczę odsyłania dzierżawców po bonifikacyią do obcych Mocarstw, Delegacyia przyymuie tylko te pretensye, które są zaleceniami i kwitami władz Administracyynych udowodnione, tych zaś, które dzierżawcy bezpośrednio woyskowych przy zaborze dostarczeń składaią zakwitowania, o tyle tylko zastrzega bonifikacyią, o ile póżniey likwidacyia ich przez obce Mocarstwa przyiętą będzie i wynagrodzoną. Wszakże dzierżawcy stoią w równi z innemi obywatelami, od równego też ponoszenia klęsk powszechnych i sposobu ich dochodzenia wyłączać się nie mogą. Odwłoka zaś w dzierżawnych obrachunkach, pochodziła iedynie z przyczyny zamieszań kraiowych, lecz teraz uprząta corocznie władza Skarbowa swoie rachunki, bo tego nietylko interes dzierżawców, ale i dobro Skarbu wymaga.

IV. Dochody niestałe.

Jako to: cło, konsumpcyia, koszerne, sól, tabaka, stępel, i loteryia, razem wzięte, przyniosły w dwóch upłynionych latach złp. 36,819,540 g. 9)
a pozostało) złp. 37,287,104.
do poboru złp. 467,564 g. 3) gr. 12.

Miały zaś podług rocznych budżetów przynieść po odtrąceniu ubytku rubryką mniey w rachunkach wykazanego tylko , złp. 33,154,394 g. 4.

okazuie się zatem wyżey przychód nad ilość budżetową o . . złp. 4,132,710 g. 8.

Oddzielnie zaś:

w r. 1818 przyniosły złp. 18,195,656 gr. 3)
a pozostało) złp. 18,447,836
do poboru zł. 252,180) gr. 3.

miały zaś przynieść po odtrąceniu ubytku tylko zł. 16,350,959 g. 10.

uczyniły więcey o złp. 2,096,876 gr. 23

w r. 1819 przy)
niosły złp. 18,623,884 g. 6.) złp. 18,839,268
a pozostało) gr. 9.
do pobrania zł. 215,384 g. 3.)

miały zaś uczynić po odtrąceniu ubytku tylko złp. 16,803,434 gr. 24.

Przyniosły nad budżet złp. 2,035,833 gr. 15.

Pomnożenia te nie pochodzą bynaymniey ani z podwyższonych, ani z nowo nałożonych opłat, są owszem czynnych tylko działań władzy Skarbowey owocem, obostrenia bowiem w kontrolli celney i konsumpcyyney zaprowadzone, częste obiazdy i niespodziewane rewizyie komor i urzędów korzystne zmiany w manipulacyi poboru stępla przedsięwzięte, i nakoniec surowa karność w służbie, pomyślny okazały skutek.

(*Dalszy ciąg potem.*)

Z Wiednia d. 15 Listopada.

Gazeta Opawska pod dniem 13 b. m.

zawiera co następuie: Dnia 9 Nayiaśnieysza Cesarzowa nasza zaszczyciła obecnością swoią tuteysze muzeum i raczyła z uwagą przypatrzyć się całemu zbiorowi, który od pierwszego iey odwiedzenia w roku 1817 znacznie się powiększył. — W wieczór tegoż dnia przybyła tu Jey Cesarzewicowska Mość Następczyna W. Xięstwa Weimarskiego z małżonkiem swoim. Nayiaśnieyszy Cesarz Rossyyski wyiechał o kilka mil przeciw Wysokiey swey Siostrze, która wysiadła do pięknie urządzonego dla niey mięszkania w domu Barona Heneberg, w którem powitał ią w imieniu Nayiaśnieyszego Monarchy naszego W. Podkómorzy Hr. Wrbna. Nazaiutrz odwiedził ią Nayiaśnieyszy nasz Cesarz, która potem odwiedziła nawzaiem oboie NN. Cesarstwo. W orszaku Następców W. Xięstwa Weimarskiego znayduią się W. Ochmistrzyni Hrabina Henkel, Dama Dworu Hrabina Eglofstein, Marszałek Dworu Bielke i Szambelan Vitzthum.

Z Paryża d. 8 Listopada.

Przedonegdayszy Monitor zawiera co następuie: "Gazeta Goniec Angielski pod d. 1 Listopada umieściła z Nowoiorskiey gazety rzekomy list pod d. 18 Września z wyspy S. Tomasza, który donosi, że Bonaparte na fregacie Francuzkiey Juno uwieziony został z wyspy S. Heleny. Bayka ta, w którey wszystkie szczegoły są niezgrabne i śmiechu godne, uważaną tylko bydź może iako żart, który ieden Kapitan kupieckiego okrętu puścił w publiczność. Gazeta Nowoiorska i Goniec Londyński zgadzaią się, że iest czczą wieścią. My zaś dodaiemy, iż wymyśloną została przez człowieka, który nie wiedział nawet nazwisk okrętów, które mamy na morzu. Jedna fregata, która nosi nazwisko Junony, stoi od kilku lat rozbroiona w Tulonie. Trzy fregaty, które mamy pod Antylskiemi wyspami są Aretusa, Chwała i Kleopatra. Aretuza powróciła przed 12 dniami do Brestu i inne dwie pod rozkazami Adm. Duperé zostawiła na kotwicach pod portem Martyniki. Ostatnie doniesienia z wyspy S. Tomasza są pod d. 24 Września, a zatem o 6 dni poźnieysze od powyższego listu, a nic o tem nie donoszą. Zresztą ta bayka nie potrzebuie dalszego zbicia.,,

Xciu Bordeaux zaszczepiono krowią ospę i zdrowo się chowa.

Patron de Beaufort, który napisał pismo: "Despotysm w oblężeniu,, został przez sąd na 4letnie więzienie zapłacenie 8000 Fr. kary i pozbawienie przez 4 lata swoiego urzędu skazany.

Z powodu dobrze idących obiorów do izby Deputowanych podniosły się rządowe nasze papiery.

Woysko Francuzkie podług nowego urządzenia, przyczem wiele wydatków będzie oszczędzonych, wynosi przeszło 250,000 ludzi.

Wyrabianych rocznie płodów w Francuzkich rękodzielniach i fabrykach podaią teraz wartość przeszło 1870 mill. Fr. Lyon posiada teraz 15,000 czynnych warsztatów iedwabnych.

Poseł Neapolitański, Xże Casteleicala, stawiony był z swoią małżonką przed Królem.

Hr. Itterburg, syn byłego Króla Szwedzkiego, który z Anglii do Francyi przybył, zwiedzi oprócz Paryża wiele prowincyy Francuzkich.

Rolnik w departamencie Aisne wyorał w Wrześniu r. b. w swem polu garnek z 9 do 10,000 sztukami drobney miedzianey czyli bronzowey monety, z czasów Cesarzów Probusa, Aurelego, Dyoklecyana, Maxymiliana, &c. Wiele z nich maią bydź wcale dotąd nie znane.

Nowe Portugalskie gazety piszą niemal wolniey o sprawach swoiego kraiu, niżeli Hiszpańskie. — Uważaią iako rzecz osobliwszą, iż wybor tak zwanych woysk patryiotycznych w Portugalii, składa się z pułków, które pod Napoleonem walczyły.

Z Londynu d. 5 Listopada.

W wyższey izbie wzywał niedawno Hr. Liwerpool Lordów, aby w dawaniu swoich głosów za lub przeciw billowi o Królowey nie zważali na krzyk ludu, zdrayców i podpalaczów, którzy korzystać tylko chcą z tey okoliczności dla uskutecznienia bezbożnych swoich planów. Zdaniem iego Królowa unikać powinna była podobnego gatunku ludzi i pogardzać ich mniemania; lecz niestety w odpowiedziach swoich na podawane iey adressy utwierdzała ich w wyrazach obrażaiących każdego kochaiącego spokoyność i bezpieczeństwo kraiu obywatela w tychże mniemaniach. — Lord Arden głosował wczoray przeciw drugiemu odczytaniu billu. Lordowie Falmouth i Harowby mowili przeciw znayduiącemu się w nim warunkowi rozwodu; pierwszy żądał, aby był wyrzucony, drugi, aby był utrzymany. Lord Ellenborough rzekł: iż lubo był za dochodzeniem postępowania Królowey, sprzeciwia się iednak powtornemu odczytaniu billu, bo iakkolwiek znayduie Królowę winną, poczytuie wszelako ten bill za przeciwny polityce i radzi wytchnąć złe iey postępowanie w adressie do korony, przez co będzie dostatecznie ukaraną. Lord Ashburton sprzeciwiał się billowi. Lord Erskine kończył swą mowę, którą d. 2 dla słabości przerwać musiał. Lecz zaledwo zaczął mowić, gdy otwarły się drzwi, i wszyscy Lordowie w rozumieniu, że Królowa wchodzi, z mieysc swoich powstali. Tym czasem nie weszła do izby, ale do ubocznego pokoiu. Przez natłok słuchaczów tak iest zaduszaiące powietrze w izbie wyższey, iż niedawno Lord Grey, człowiek silny, musiał przestać mowić i okna kazać otworzyć.

Wczoray rano rozchodziło się mnostwo wieści o wyższey izbie, iak n. p. że P. Blomfield, prywatny sekretarz Króla, przybył wcześniey do izby, rozmawiał z Lordem Kanclerzem i Panem Tyrwhit, potem żądał mówić z naypierwey przybyłem radcą Królowey. — Gazeta Times grozi, iż ieżeli bill się utrzyma, tedy Królowa wyda dokładny opis życia swoiego od przybycia do Anglii, obchodzenie się z nią Króla, i t. d. przez co wyydą okropne na iaw rzeczy, — Gazeta New Times sądzi, iż bill przeydzie znaczną większością, a gazeta Sun, że iakkolwiek wypadnie sprawa Królowey, ona na zawsze opuści Angliią.

Z Madeiry donoszą, iż na początku Października lud tamteyszy dowiedział się z naywiększą radością o zaszłey w Portugalii rewolucyi, i oświadczył się zaraz za nowym Rządem. Lecz gubernator sprzeciwił się iego życzeniom póki nie odbierze rozkazu z Rio-Janeiro.